

Festival voor stadmakers

2

Den Haag helpt Oekraïners

6

Energie op 't dak

8

Dit is uw nieuwe gemeenteraad

10

Contact	2
Ombudsman	3
Den Haag tegen Corona	4
Den Haag maakt het	5
Mantelzorg	9
Agenda	12

Haal een juttas van Grondstofjutters op bij een van de deelnemende strandpaviljoens. Wie een volle juttas inlevert krijgt een bedankje.

SANDER FOEDERER

Zwerfafval juttten op het strand

Het paasweekend staat voor de deur. Op zoek naar een leuk uitje? Ga op het strand op zoek naar zwerfafval in plaats van naar paaseieren.

■ Voor elke volle juttas krijg je een bedankje, zoals een kop koffie of een ijsje. Dit jaar doen ook strandpaviljoens op het Zuider-

strand en bij Kijkduin mee met het project Grondstofjutters.

Ook na Pasen kunnen strandgangers meehelpen het strand schoon te houden. Bij tientallen Haagse strandpaviljoens en bij Villa Ockenburgh kun je het hele strandseizoen door een gratis juttas lenen en inleveren. Het ingeleverde afval wordt zoveel

mogelijk gescheiden en gerecycled. Daarmee wordt het weer grondstof voor nieuwe producten.

Plastic soep

Door projecten als Grondstofjutters worden de stranden schoner en belandt er minder plastic in zee. De organisatie probeert ook op andere manieren deze plastic soep

in zee te verminderen. Zoals lesgeven op scholen en strandtenthouders enthousiast maken om geen wegwerpplastic meer te gebruiken.

 Meer informatie?
we-are-nature.nl/
grondstofjutters
schoondoenwegewoon.nl

Op cultuuravontuur in Den Haag

■ Vanaf 13 april 13.00 uur kunnen liefhebbers van kunst en cultuur op cultuuravontuur in Den Haag. Hiermee ontdek je de veelzijdigheid van de Haagse cultuursector en bezoek je voorstellingen en plekken die je anders misschien gemist had. De eerste avonturiers krijgen de tickets gratis. Tot eind april komen er iedere dag tickets beschikbaar.

 Meer informatie?
denhaag.com/staataan

Vraag een afvalknijper aan en help mee om de stad schoon te houden

■ Iedereen die wil meehelpen om de stad schoon te houden kan vanaf deze maand gratis een afvalknijper aanvragen. De gemeente wil daarmee het opruimen van zwerfafval stimuleren. Veel bewoners vroegen de gemeente al om een afvalknijper om het opruimen van zwerfafval makkelijker te maken. Dagelijks werken honderden medewerkers van de gemeente aan het schoonmaken van de stad. De meeste mensen gooien hun

afval netjes weg, maar toch belandt er zwerfafval op straat. Bewoners die hier iets aan willen doen, kunnen maximaal twee afvalknijpers per huishouden aanvragen via www.denhaag.nl/schonebuurt. Na uw aanvraag krijgt u een e-mail met een bevestiging. Na goedkeuring krijgt u bericht waar u de afvalknijper(s) kunt ophalen.

 Meer informatie?
denhaag.nl/schonebuurt

Den Haag.nl uitgelicht

 Gratis gele vuilniszakken tegen meeuwenoverlast?
Kijk voor de adressen op denhaag.nl/dieren.

 Zwemmen in de meivakantie?
Kijk voor de openingstijden op denhaag.nl/zwemmen. Op Moederdag (8 mei) kunnen moeders gratis zwemmen.

Stadmakers Voedselbos Mariahoeve brengt mensen samen en is goed voor het klimaat

Een bos vol eetbare bomen

Iedereen houdt van lekker eten, maar waarom komt het vaak van zo ver? Sperziebonen uit Kenia, kersen uit Chili en appels uit Nieuw-Zeeland. Hoe duurzaam is dat? Lokaal voedsel is beter voor het klimaat én brengt mensen samen, zoals in Voedselbos Mariahoeve.

Op een zonnige lentedag maken vrijwilligers wandelpaden van houtsnippers in het nog jonge Voedselbos Mariahoeve. Het ligt in de ecologische zone achter Isabellaland langs de N14. Precies een jaar geleden begon de aanleg. In het bos (1.200 m²) staan nu dertig verschillende bomen en struiken met in ieder geval één overeenkomst. Je kunt de vruchten of blaadjes eten of er iets eetbaars mee maken. Dat geldt (over een tijd) voor de appel- en perenboom, maar ook voor meidoorn, walnoot, olijfwilg tot en met gele kornoelje.

De bedenkers Jan Morsch en Marjan Looije willen met het voedselbos meer oogsten dan alleen eetbare producten. Jan: 'Als je weet waar ons voedsel nu vandaan komt en wat voor impact dat heeft op milieu en klimaat, dan besef je dat het anders moet. Het voedselbos laat zien dat het anders kan. Maar ook in het wild vind je eetbare planten, gewoon in je eigen wijk. Het is gezond en vaak heel lekker van smaak. Er is zoveel meer dan de groenteafdeling van Albert Heijn.'

Hechte groep

Op de maandelijkse werkdag zijn meestal tussen de vijftien en twintig vrijwilligers in het bos. Marjan: 'We hebben een hechte groep. Het is heerlijk om met elkaar in de buitenlucht fysiek bezig te zijn. Ons motto is: Waar natuur en mens kun-

Vrijwilligers op de maandelijkse werkdag in Voedselbos Mariahoeve. 'Ons motto is: waar natuur en mens kunnen groeien.'

FRANK JANSEN

Stadmakersfestival 13 mei

Voedselbos Mariahoeve is een van de vele initiatieven van bewoners in Den Haag om de stad mooier, socialer, gezonder en duurzamer te maken. Actieve Hagenaars kunnen veel van elkaar leren en door samen te werken meer bereiken. Daarom is er op vrijdag 13 mei van 12.00 tot 18.00 uur in de Fokker Terminal het eerste Haagse Stadmakersfestival. Op het programma staan workshops, presentaties, debatten, exposities en excursies. Meld je op www.haagsestadmakers.nl aan als Early Bird om op de hoogte te blijven. Aanmelden voor de sessies kan vanaf 19 april.

Meer informatie?
haagsestadmakers.nl

nen groeien. Je wordt hier echt een ander mens. We sluiten altijd af met een kleine workshop. De laatste keer heeft Jan laten zien hoe je van brandnetel supergezonde soep, thee en zelfs pesto kunt maken.'

Pop-up restaurant

Nu de bomen en struiken zijn aangeplant, komt er tijd om te werken aan nieuwe plannen. Jan: 'We willen een pop-up restaurant beginnen waar maaltijden worden bereid van de oogst uit het voedselbos. Via Bureau Halt proberen we jongeren bij het project te betrekken. Zeker jongeren hebben vaak geen idee waar voedsel vandaan komt. Hazelnoot kennen ze alleen van Nutella, maar hier staat een echte hazelnoot. Hoe zit dat? Daar kun je een heel verhaal over vertellen. Een ander plan is om mini-voedselbosjes aan te leggen bij

particulieren in de voor- of achtertuin.'

Lokaal voedsel

Stichting De Tuinen van Mariahoeve voert in opdracht van de gemeente het beheer en onderhoud van het voedselbos uit. De stichting is aangesloten bij de Vereniging Ons Eten Den Haag, een bundeling van initiatieven die werken aan gezond, duurzaam en lokaal voedsel. Verspreid over Den Haag is er een groeiend palet aan projecten zoals Lekkernassüh, Pluk Den Haag!, Compostbakkers, De Gezonde Super, Haagse Honing, Haags Zaad, Haagse Zwam en De Kleine Chefs in Moerwijk.

Meer informatie?
voedselbosmariahoeve.nl
tuinenvanmariahoeve.nl
ons-eten.nl

Contact met de gemeente

E-mail: www.denhaag.nl/contact
Telefoon: 14070 (maandag t/m vrijdag 8.30 tot 17.00 uur)
Chatten: www.denhaag.nl/contact (zelfde tijden als telefoon)
Balie: Den Haag Informatie @entrum in Atrium stadhuis (maandag t/m vrijdag 8.30 tot 16.30 uur)
Post: Postbus 12600, 2500 DJ Den Haag
Sociale media: twitter.com/gemeentedenhaag, facebook.com/gemeentedh, instagram.com/gemeentedenhaag
Gemeenteberichten: Officiële publicaties van de gemeente vindt u op www.overuwbuurt.overheid.nl

Afspraak bij de gemeente

Balies Publiekszaken: Heeft u een nieuw paspoort, ID-kaart of rijbewijs nodig? Of wilt u bijvoorbeeld een geboorte aangeven? Voor dit soort producten en diensten kunt u terecht bij de balies Publiekszaken bij Stadhuis Spui (Spui 70) en Stadskantoor Leyweg (Leyweg 813).

Afspraak maken: De gemeente werkt op afspraak. Zo kan de gemeente tijd voor u reserveren en bent u er zeker van dat u goed en snel geholpen wordt. Maak een afspraak via www.denhaag.nl/afspraak. Lukt het niet om op tijd een afspraak te maken via de website? Dan kunt u bellen naar 14070. Zij bekijken dan of het nodig is de afspraak te vervroegen.

Colofon

De Stadskrant verschijnt elke vier weken
De volgende Stadskrant verschijnt op: 11 mei
Uitgave: Gemeente Den Haag, Spui 70, Postbus 12600, 2500 DL Den Haag
telefoon (070) 353 26 30
E-mail: stadskrant@denhaag.nl
Eindredactie: Corinne Leopold
Met bijdragen van: Hans Oerlemans, Luna van Heerwaarden en Eveline Veldt
Klachten bezorging: www.denhaag.nl/stadskrant
Productie: Gemeente Den Haag, IDC
Reacties: Mail uw reactie naar stadskrant@denhaag.nl of bel (070) 353 26 30

Collectief Woongemak: doe de gratis woonscan

Veel 65-plussers wonen al lang in dezelfde woning. Bent u benieuwd of u meer woongemak in huis kunt ervaren? Doe dan voor 6 juni de gratis woonscan op www.denhaag.nl/wooncomfort.

■ Met deze scan ontdekt u welke woonverbeteringen passen bij uw woning. Bijvoorbeeld een antislip behandeling van de tegels in uw badkamer, een inloopdouche, automatische buitenverlichting of een videodeurbel.

Woonwensen

De gratis woonscan is onderdeel van het Collectief Woongemak. De gemeente vindt een veilige en prettige leefomgeving belangrijk en organiseert deze actie om inwoners te laten nadenken over hun woonwensen. Den Haag is de derde gemeente van Nederland waar Collectief Woongemak start.

Na de scan ontvangt u gratis en vrijblijvend een advies met

Ontdek welke woningverbeteringen passen bij uw woning.

producten die passen bij uw huidige woonsituatie. Bekijk uw aanbod en geef uw interesse door. Via het collectief krijgt u een eerlijke prijs

inclusief plaatsing en garanties.

 Meer informatie?
denhaag.nl/wooncomfort

Energietoeslag voor mensen met een laag inkomen

Steeds meer mensen hebben moeite om de energierekening te betalen. Daarom is er energietoeslag van het Rijk en de gemeente. Haagse huishoudens met een laag inkomen kunnen een bedrag van € 900 krijgen.

■ Energie wordt steeds duurder. Het Rijk heeft beloofd om huishoudens rond het sociaal minimum inkomen te steunen, met een eenmalig bedrag van € 800. De

gemeente Den Haag vult dat bedrag voor haar inwoners aan met nog eens € 100.

Inwoners kunnen een bedrag van € 900 krijgen

De energietoeslag is voor alle huishoudens met een inkomen van niet meer dan 130% van het sociaal

minimum. Mensen die een uitkering hebben van de gemeente (bijvoorbeeld bijstand) krijgen het bedrag automatisch op hun rekening.

Heeft u een laag inkomen, maar geen uitkering van de gemeente? Dan kunt u de energietoeslag binnenkort zelf aanvragen via de website.

 Meer informatie?
denhaag.nl/energietoeslag

Openingstijden met de feestdagen

■ De gemeente is gesloten op maandag 18 april (tweede paasdag), woensdag 27 april (Koningsdag), donderdag 5 mei (Bevrijdingsdag), donderdag 26 mei (Hemelvaart) en maandag 6 juni (tweede pinksterdag). Kijk voor een uitgebreid overzicht van de gewijzigde openingstijden met de feestdagen op de website van de gemeente.

 Meer informatie?
denhaag.nl/actueel

Braille op De Pier: doe mee met de wedstrijd en stuur een tekst in
De Pier krijgt een reling met braille die het uitzicht beschrijft voor blinden en slechtzienden. De Haagse stadsdichter Sjaak Kroes schreef het eerste gedicht voor de reling. Deze zomer komen er meer teksten in braille bij. Doe mee met de wedstrijd en stuur uw tekst voor 1 mei naar toegankelijkestad@denhaag.nl. Meer informatie op www.allemaalhaags.nl.

JURRIJAN BROBBEL

Ombudsman

Mysterieuze fotografe

Mevrouw Z ziet op beelden van haar bewakingscamera's hoe een onbekende dame rond haar huis loopt en met een smartphone foto's maakt van het voor- en achtererf. In de buurt wordt de laatste tijd veel ingebroken. Zou dit een voorverkenning voor een inbraak zijn?

Pas twee weken later maakt een brief van de gemeente duidelijk wat er aan de hand was. De fotografe blijkt een toezichthouder die een controle uitvoerde op een 'illegale' vlaggenmast. De wet bepaalt dat op elk perceel één vlaggenmast vergunningsvrij mag worden geplaatst. Voor elke volgende mast is een vergunning nodig. In dit geval was voor een tweede mast op het achtererf geen vergunning aangevraagd. Mevrouw Z kan dat alsnog doen of de mast weghalen. Zo niet, dan volgen er juridische stappen.

Ze dient een klacht in bij de gemeente over de werkwijze van de toezichthouder. Als iemand onaangekondigd je perceel oploopt en foto's maakt, komt dat behoorlijk bedreigend over. Waarom heeft de controleur zich niet bekend gemaakt? De geparkeerde auto op de oprit was een teken dat er iemand thuis was.

De gemeente wijst de klacht af, want een toezichthouder is volgens de wet bevoegd om een perceel te betreden zonder daarvoor toestemming te vragen aan de gebruiker. Mevrouw vindt dat de gemeente niet op haar bezwaren ingaat en dient een klacht in bij de ombudsman.

Na gesprekken met alle betrokkenen, concludeert de ombudsman dat de gemeente onprofessioneel heeft gehandeld. De toezichthouder had simpelweg kunnen aanbellen om zich te legitimeren als ambtenaar van de gemeente. Daarmee was veel onrust en een lange klachtprocedure voorkomen. De ombudsman adviseert om voortaan anders te werk te gaan. Een toezichthouder zou moeten aanbellen en uitleggen wat er aan de hand is. Blijkt er niemand thuis, dan kan met een briefje melding worden gemaakt van de controle.

De gemeentelijke ombudsman, mevrouw Stehouwer en de jeugdombudsman, mevrouw Nass behandelen klachten van burgers over de gemeente Den Haag en de Jeugdzorg.

 De gemeentelijke ombudsman, mevrouw Stehouwer en de jeugdombudsman, mevrouw Nass behandelen klachten van burgers over de gemeente Den Haag en de Jeugdzorg.
Post: Postbus 16623, 2500 BP, Den Haag
Website: ombudsman.denhaag.nl, jeugdombudsman.denhaag.nl
Spreekuur: dinsdag van 13.00 tot 15.00 uur, afwisselend in bibliotheek Segbroek en Escamp
Telefonisch spreekuur: woensdag 13.00 tot 15.00 uur. Maak vooraf een afspraak via ombudsman@denhaag.nl of via (070) 752 82 00 (werkdagen van 9.00 tot 12.00 uur).

Europa is jarig: vraag een vlag aan

■ Maandag 9 mei is de Dag van Europa. Om dat te vieren wappert op diverse plekken in Den Haag de Europese vlag. Europese landen die samenwerken aan vrede, vrijheid en welvaart. Met dit idee is op 9 mei 1950 de Europese Unie ontstaan, met Nederland als een van de oprichters. Wilt u ook de Europese vlag hijsen? Voor inwoners van Den Haag is een beperkt aantal gratis vlaggen beschikbaar. Interesse? Stuur een e-mail naar europa@denhaag.nl.

Inloopbijeenkomst voor jongeren

■ Voor jongeren tot 27 jaar die hulp nodig hebben bij het vinden van een mbo-opleiding of werk organiseert Jongerenpunt070 een inloopbijeenkomst. Donderdag 14 april van 16.00 tot 20.00 uur kun je in The Student Hotel aan de Hoefkade 9 vragen stellen over je toekomst, opleiding en werk. Ook kun je hulp krijgen bij het oplossen van problemen, zoals schulden. Zoek je liever hulp via Whatsapp, of heb je tijdens het inschrijven een vraag? Bel of app met 06 10 30 73 24.

Meer eenzaamheid door corona

Corona bepaalt gelukkig niet meer ons dagelijks leven. Alle maatregelen zijn ingetrokken, maar de gevolgen van corona zijn nog niet voorbij. Corona heeft gezorgd voor meer eenzaamheid. Veel kwetsbare Hagenaars aarzelen nog om hun oude leven op te pakken. Ze hebben steun nodig om letterlijk en figuurlijk over een drempel te komen.

In woongroepen van Chinese ouderen in Den Haag heeft corona diepe wonden geslagen, vertelt ouderenconsulent Kwok Hung Lau. 'De afgelopen twee jaar waren er meer sterfgevallen, direct of indirect door corona. Dat zorgt voor een blijvende leegte. We zien nu de naweën van de coronatijd. Ouderen

hebben minder sociale contacten, voelen zich meer eenzaam en zijn nog steeds bang besmet te raken. Op een populaire mahjong-middag waren vroeger vaak wel vijf tafels bezet. Nu is het amper één tafel. Ouderen missen zo de schaarse momenten van samenzijn.'

Wat kan een ouderenconsulent doen? 'Binnen de Chinese gemeenschap hoor je nog steeds spookverhalen over corona. Men is bang dan nodig. Ik vertel wat volgens het RIVM en de GGD de feiten zijn en hoe je je veilig kunt gedragen. Door dat geduldig te blijven herhalen, komen mensen op termijn op andere gedachten. Een dame die bijna niet meer naar buiten durfde, heeft zo weer haar oude leven opgepakt. Ze kan weer genieten. Ik heb veel Chinese ouderen aangemoedigd en uitleg gegeven over de vaccinaties. Samen met GGD Haag/Inden hebben we prikacties georganiseerd.'

Omgaan met verlies

'De coronacrisis heeft extra zichtbaar gemaakt hoe groot de impact is als mensen hun sociale contacten

Wie graag meer sociale contacten wil kan zich in Den Haag bij allerlei initiatieven aansluiten.

zien afnemen,' zegt Annemiek Hulleman, medewerker van Indigo Preventie. 'Je hebt dan vaker negatieve gedachten, verdriet of angst. Het kan leiden tot lichamelijke klachten. Los van corona krijgen ouderen sowieso te maken met verlieservaringen. Als iemand zich

dan somber of eenzaam voelt, is dat begrijpelijk. Een volkomen natuurlijke reactie, maar veel ouderen worstelen ermee. Je kunt leren er anders mee om te gaan, bijvoorbeeld in een training met lotgenoten.'

Samen tegen eenzaamheid

Wie graag meer sociale contacten wil, kan zich in Den Haag bij allerlei initiatieven aansluiten. Activiteiten in groepen of één op één. De gemeente heeft het hele aanbod gebundeld op een website. Daar staan ook adviezen om eenzaamheid te doorbreken of om anderen in je omgeving hiermee te helpen. Van tips voor mantelzorgers tot een 'gesprekswijzer eenzaamheid' voor professionals.

 Meer informatie?
ehbe.nl

Workshops en trainingen

Indigo Preventie organiseert workshops en groepstrainingen rond verlies, zingeving, vrienden maken en invulling geven aan je leven.

 Meer informatie?
indigowest.nl/preventie
(088) 357 10 60

Duwtje in de juiste richting

Ouderen ervaren zeker gevoelens van eenzaamheid. Wat wij als ouderenconsulent doen is luisteren en samen kijken wat past bij die persoon. Waar wordt iemand gelukkig van? Welke activiteiten zijn er? Wat kan er in het denken veranderen om gevoelens van eenzaamheid te keren? Het gaat erom de eigen kracht van ouderen aan te spreken en zo hun zelfvertrouwen en weerbaarheid te versterken. Soms is een duwtje in de juiste richting voldoende om ervoor te

zorgen dat iemand weer het gevoel krijgt erbij te horen. Alleen al dat je afspraken hebt en anderen niet kunt laten zitten, geeft zin en structuur aan de week. Wat voor veel mensen vanzelfsprekend is, zijn ouderen soms gaandeweg kwijt geraakt. Corona heeft dat versterkt. Maar er is een weg terug. Als je maar eenmaal over de drempel bent.'

Sylvia Tijssen
Ouderenconsulent Laak

Behoeftte aan sociaal contact

Ik zie dat jongeren nog steeds mentaal last hebben van de coronatijd. Als je jong bent, wil je de wereld ontdekken. Corona heeft daar een rem op gezet. Sociale banden zijn verbroken en vriendengroepen uit elkaar gevallen. De impact is groot. Een vriendin vertelde me dat ze zich eenzaam voelde en hulp had gezocht. Het zijn 'normale' gevoelens waar je niet voor hoeft te schamen. Laten we eerlijk zijn over waar we het moeilijk mee hebben. De behoefte aan sociaal

contact is groot. Studentenverenigingen krijgen bijvoorbeeld veel meer aanmeldingen dan voorheen. Een vereniging is een veilige plek om jezelf te ontwikkelen en mentaal sterker te worden. Op de Haagse Hogeschool wordt geprobeerd iedereen bij activiteiten te betrekken door studenten persoonlijk aan te spreken en uit te nodigen mee te doen.'

Max de Jong
Student Verpleegkunde
Deelnemer Jongerenstadslab Eenzaamheid

Vertrouwde leven weer oppakken

Het is nog te vroeg om te kunnen zeggen dat de coronatijd blijvend negatieve invloed heeft op het welbevinden van mensen. Sommige deelnemers aan onze trainingen vertellen wel dat hun sociale contacten zijn verwaterd en dat plannen stil zijn komen liggen. Dat heeft al bestaande depressieve klachten versterkt. Ik denk dat veel ouderen wel weer hun vertrouwde leven kunnen oppakken, maar dat geldt niet voor iedereen. Als je

dierbaren bent verloren en door coronamaatregelen geen goed afscheid hebt kunnen nemen, dan kan dat lang doorwerken. Bij sommigen is de angst er nog steeds. Ze zien ertegenop om hun oude contacten aan te halen. Na een tijd waarin niets mocht en kon, moet je weer de regie over je leven terugnemen. Dat is lastig.'

Annemiek Hulleman
Preventiedeskundige
Indigo Preventie

Kom veilig thuis: rijd MONO in de stad

Dankzij de mobiele telefoon en social media zijn vrienden, familie en collega's eigenlijk altijd bereikbaar. Dat is fijn, maar het heeft ook nadelen: bijna botsingen of echte ongelukken. Wist u dat het typen van een berichtje op een telefoon de kans op een ongeval minstens 2,5 keer vergroot?

Daarom roept de gemeente op om MONO te rijden in de stad. MONO staat voor ongestoord onderweg zijn. Met alle aandacht bij het verkeer, zonder afleiding van de telefoon.

MONO tips

Zet uw telefoon op stil of op 'niet storen'. Er zijn apps die een automatisch antwoord terugsturen als u een bericht binnenkrijgt terwijl u onderweg bent.

- Stap af of parkeer als u wilt bellen of appen.
- Help anderen om MONO te rijden door geen berichten te sturen als u weet dat ze onderweg zijn.

De boetes voor rijden met een smartphone in de hand zijn dit jaar flink verhoogd

Bewaar uw telefoon uit het zicht als u onderweg bent. Zo komt u niet in verleiding om hem toch op te pakken als er een bericht binnenkomt.

Stel uw route in voor vertrek als u uw telefoon als navigatiesysteem gebruikt.

Voorkom een boete

De boetes voor rijden met een smartphone in de hand zijn dit jaar flink verhoogd. De boete voor fietsen met een telefoon in de hand is nu € 140 en voor autorijden met een telefoon in de hand € 350.

Door MONO te rijden voorkomt u ongelukken maar ook een boete. Dus: rijd en fiets MONO. Zo maken we samen een punt van nul verkeersslachtoffers. Meer tips en informatie vindt u op de website van MONO.

Meer informatie?
komveiligthuis.nl/rijmono

Vernieuwen spoor en haltes tram 16 in Centrum en Scheveningen

De gemeente werkt samen met Metropoolregio Rotterdam Den Haag en HTM aan met het vernieuwen van het spoor en de haltes van tramlijn 16. Het tracé wordt geschikt gemaakt voor de nieuwe trams. De werkzaamheden duren tot eind 2022.

Eind maart begon het werk tussen de Koningin Emmakade en de Stadhouderslaan. Dat duurt tot

eind juni. Van april tot november wordt gewerkt in het Zeeheldenkwartier en op de Statenlaan.

Waar mogelijk combineert de gemeente het werk met het vervangen van kabels en riolering. Ook worden diverse pleinen en wegen opgeknapt. Bekijk de planning en omleidingsroutes op www.denhaag.nl/tram16.

Tot eind juni rijdt tram 16 tussen de haltes Buitenhof en Statenplein de route van tram 1. In het

Zeehelden- en Statenkwartier vervallen haltes. Kijk voor reis-informatie op www.htm.nl.

Voor ondernemers en organisaties is een toolkit beschikbaar. Stuur hiervoor een e-mail naar lijn16@denhaag.nl.

De nieuwe trams zijn ruimer en comfortabeler dan de oude. Reizigers met een rolstoel, rollator of kinderwagen kunnen door de lage instap makkelijker in- en uitstappen.

Aftellers in verkeerslichten

Op het Willem Witsenplein zijn als proef 3-2-1 aftellers geplaatst in de verkeerslichten voor het autoverkeer. Deze aftellers tellen in de laatste twee seconden van rood licht af, voordat het groen wordt. Tijdens een proef in Den Bosch bleek dat automobilisten het prettig vinden om te weten wanneer het groen wordt. Dan kunnen ze sneller wegrijden en stroomt het verkeer beter door. Als de proef slaagt komen er op meer plekken aftellers.

Kruising Beresteinlaan – Melis Stokelaan verkeersveiliger

Den Haag groeit en het verkeer wordt drukker. Daarom is het kruispunt Beresteinlaan – Melis Stokelaan verkeersveiliger gemaakt. Er zijn oversteekplaatsen voor voetgangers gemaakt. Fietspaden zijn ruimer en rood geasfalteerd. En door de nieuwe vluchtheuvels steek je de weg in twee keer over. De verkeerslichten zijn opnieuw afgesteld.

JURRIJAN BROBBEL

De eerste Haagse fietsreparatiezuil aan de Pompstationweg.

VALERIE KUYPERS

Fietsreparatiezuil voor fietsers met pech onderweg

Op de Pompstationsweg in de duinen (fietsknooppunt 39 langs de Noordzeeroute) staat de eerste Haagse fietsreparatiezuil. De zuil heeft verschillend fietsgereedschap. U kunt er kleine reparaties mee uitvoeren, zoals een zadel vastzetten, een gebroken ketting repareren of een band plakken. Er is ook een bandenpomp bij.

Het idee voor de fietsreparatiezuil kwam van beroepswielrenner Ide Schelling (Team BORA-hansgrohe). Ide Schelling: 'Niets is zo vervelend als pech als je lekker aan het fietsen bent. En hier in de duinen vind je geen fietsenmaker.'

Ik ken de reparatiezuil van andere fietstochten. Super dat we er nu ook één in Den Haag hebben.'

De zuil heeft verschillende gereedschappen

Met allerlei voorzieningen stimuleert de gemeente het fietsen in de stad. Deze reparatiezuil hoort daar ook bij. Als de zuil goed bevalt, komen er mogelijk meer.

Meer informatie?
denhaagfiets.nl

Praktisch verkeersexamen

Zo'n 5.500 Haagse kinderen uit groep 7 doen dit jaar het praktisch verkeersexamen. Dit examen toetst de kennis van de leerlingen over het verkeer en de verkeersregels. De leerlingen van de P.C. Hoofdschool waren als eerste aan de beurt. Verkeerslessen maken dat kinderen veiliger aan het verkeer kunnen deelnemen.

Meer informatie?
denhaag.nl/verkeersveiligheid

Actueel

- Tot half juli: onderhoud en asfalteren Monsterestraat. Weg in beide richtingen dicht.
- Tot eind oktober: werkzaamheden aan het Piet Hein Plein en omleidingen.
- Tot en met 22 april: Zuiderpark afgesloten voor doorgaand fietsverkeer vanwege de Invictus Games. Kijk voor meer informatie op denhaag.nl/invictusgames.

Meer informatie?
denhaag.nl/bereikbaarheid

Een warm welkom in De Broodfabriek

In De Broodfabriek in Rijswijk komen Oekraïense vluchtelingen binnen die op zoek zijn naar een slaapplek. Of dat in Den Haag is, binnen de regio of daarbuiten: ze slapen sowieso dezelfde avond nog in een bed.

Alex Zwirs voert een intakegesprek met pas aangekomen vluchtelingen uit Oekraïne.

De Broodfabriek is een van de locaties in Nederland waar de eerste noodopvang wordt geregeld voor vluchtelingen uit Oekraïne. Wie binnenkomt krijgt een warm welkom van de host. Daarna volgt een intakegesprek. Vervolgens zoeken de matchers naar een geschikte slaapplek. Als familie bij elkaar in de buurt geplaatst kan worden, dan doen ze dat. Ook doen de medewerkers hun best om rekening te houden met huisdieren. Ze kijken of er plekken beschikbaar zijn waar

de dieren meekunnen, anders gaan ze tijdelijk naar een asiel. Het aantal mensen dat binnenstroomt wisselt enorm per dag, van veertig tot wel honderd, vertelt Sandra Giesen. Als locatiemanager is ze verantwoordelijk voor de doorstroom op de locatie en zorgt ze dat

alles goed verloopt. 'We ontvangen heel veel gezinnen. Op dagen dat er weinig tot geen slaapplekken meer beschikbaar zijn in de regio, blijft het verrassend rustig. Net of mensen het aan elkaar doorgeven.' Veel mensen doneren spullen. In De Broodfabriek is een markt waar

de vluchtelingen spullen kunnen uitzoeken die ze nodig hebben. Ook is er een speelhoek voor kinderen. Sandra: 'Je ziet iets van de ouders afglijden als de kinderen spelen of met het personeel een balletje trappen. Een warm welkom en positieve afleiding is zo belangrijk.'

Help mee

In De Broodfabriek zijn ook vrijwilligers actief. De Broodfabriek werkt samen met het Rode Kruis Ready2Help. Wilt u zich opgeven als vrijwilliger? Ga dan naar rodekruis.nl/ready2help en meld u aan.

Meer informatie?
rodekruis.nl/ready2help

Opvang in Den Haag

Op de website van de gemeente vindt u actuele informatie over de opvang van Oekraïense vluchtelingen.

Meer informatie?
denhaag.nl/oekraïne

Kleding doneren

Wilt u kleding of speelgoed doneren? Lever het in bij het Leger Des Heils of bij een particulier initiatief.

Meer informatie?
denhaagdoet.nl/oekraïne

Verhalen die je raken

Als host ben je het eerste aanspreekpunt. Je stelt mensen gerust en je bent er voor hen. De een wil graag zijn verhaal kwijt, de ander praat liever niet. De meesten komen enkel aan met een koffer en hebben een lange reis achter de rug. Soms hebben ze bij iemand geslapen die ze niet eens kennen. Je biedt een luisterend oor, hoe lang dat ook duurt. De binnenkomst van een oma en een moeder met twee gehandicapte kinderen raakte mij diep. Je hebt al zoveel zorgen om je kinderen en toch leg je een lange reis af in de hoop

dat er slaapplekken zijn waar je samen terecht kan. Dat komt wel binnen. Ze hebben hier een lange tijd gezeten, omdat we dit gezin niet naar een tijdelijke plek konden sturen. Gelukkig verblijven ze nu voor een langere tijd ergens in het noorden van het land.'

Peggy Borstlap,
host

Je inzetten voor de goede zaak

Nadat de mensen welkom zijn geheten volgt de intake. Samen vullen we het registratieformulier in. Hier noteren we onder andere de naam, contactgegevens en of iemand al contactpersonen heeft in Nederland. We vragen ook of er behoefte is aan medische hulp, bijvoorbeeld voor zwangere vrouwen. Aan het einde vragen we of er extra wensen zijn. Als de matchers een slaapplek hebben gevonden, leg ik uit waar ze naartoe gaan. Ik begeleid de mensen naar de taxi of bus die ze naar hun volgende bestemming

brengt. Ik doe dit werk naast mijn huidige functie als bouwinspecteur omdat ik mij graag inzet voor de goede zaak. In het begin zou het fulltime zijn, maar nu kan je je inschrijven voor verschillende diensten. Ik blijf dit doen zolang het gaat.'

Alex Zwirs,
intaker

Elke ochtend bedden tellen

Met een aantal opvanglocaties zoals hotels hebben we afspraken gemaakt voor een x aantal bedden. We houden de beschikbaarheid van de slaapplekken bij in Excel en doen onze uiterste best gezinnen en vrienden bij elkaar in de buurt te plaatsen. Iedere ochtend ga ik na hoeveel bedden er die dag beschikbaar zijn, want dat verandert natuurlijk continu. Ik zie veel verschillende Oekraïense vluchtelingen. Wat mij het meest is bijgebleven is een gezin met een moeder met twee kinderen en haar minderjarige

zusje. Het zusje was totaal gechoqueerd en erg wit in haar gezicht. Zij en haar zus hadden vlak daarvoor te horen gekregen dat de vader van de twee kinderen was vermoord. Terwijl de kinderen nog van niks wisten zette hun moeder haar regelmodus aan en vonden wij een geschikte slaapplek voor ze.'

Lejla Selimovic,
matcher

Hagenaars helpen Oekraïners

Overal in de stad zijn Hagenaars spontaan acties begonnen voor Oekraïne en Oekraïense vluchtelingen. Wijkcentra organiseren taallessen, vluchtelingen zijn welkom bij sportclubs en moeders zamen kraamspullen in. De lijst met initiatieven is lang. Wie wil helpen, kan op de website van Den Haag Doet zien waar extra hulp nodig is.

Vakdocent Els Thijse geeft tekenles aan Oekraïense kinderen in wijkcentrum het Kalhuis van Welzijn Scheveningen.

Veel vluchtelingen worden opgevangen in gastgezinnen. Vaak bij Oekraïners die hier al langer wonen of bij mensen met relaties in Oekraïne. Ze zullen de eerste tijd veel vragen hebben over wonen, werken, zorg en onderwijs in Nederland. De gemeente heeft informatie gebundeld in het Nederlands, Engels en Oekraïens (www.denhaag.nl/oekraïne).

Den Haag Doet voor Oekraïne

Wilt u ook helpen? Op de website van Den Haag Doet vindt u een overzicht van alle Haagse initiatieven.

Meer informatie?
denhaagdoet.nl/oekraïne

Wie zijn huis openstelt voor vluchtelingen moet er rekening mee houden dat dit veel van het gastgezin kan vragen. Vluchtelingen zitten nog vol van wat ze hebben meegemaakt en zijn in een vreemde stad terecht gekomen. Hen begeleiden en wegwijs maken, vraagt tijd en aandacht. Ook is vooraf niet duidelijk hoe lang opvang nodig is. Hagenaars met een logeergeplek of woonruimte kunnen zich aanmelden bij Takecarebnb,

een landelijke organisatie met grote ervaring in het koppelen van vluchtelingen aan gastgezinnen. Bij de bemiddeling wordt rekening gehouden met de achtergrond, gezinssamenstelling, beschikbare ruimte en wensen van het gastgezin en de vluchtelingen. Op de website www.takecarebnb.org staan tien aandachtspunten om rekening mee te houden. De gemeente bedankt Haagse gezinnen die Oekraïense vluchte-

lingen opvangen met een Pluim ter waarde van honderd euro. Gastgezinnen kunnen deze cadeaubon via een digitaal formulier aanvragen (www.denhaag.nl/oekraïne). Heb je een hulpactie voor Oekraïne opgezet of een activiteit voor vluchtelingen en wil je dit graag vermeld zien op Den Haag Doet? Neem dan contact op met Sytske Geertsma van PEP Den Haag: s.geertsma@pepdenhaag.nl of bel (070) 302 44 44.

Het recht om te bestaan

Iryna Bilous woont al lange tijd in Nederland. Ze heeft dagelijks contact met haar moeder, zus en andere familie in het westen van Oekraïne. Gelukkig zijn ze tot nu toe 'veilig'. Het leven is er totaal veranderd, toch zijn ze vast van plan te blijven. 'Natuurlijk maak ik me zorgen, maar ik snap hun vastberadenheid. Dat zit in de genen van elke Oekraïner. Het land wordt al eeuwen door buitenlandse machten bedreigd. In Nederland zeggen we: Alles beter dan oorlog. Maar voor Oekraïners staat alles nu op het spel. Zij vechten voor

hun land, het recht om te bestaan, voor hun waardigheid, soevereiniteit, voor democratische waarden en normen. Voor alles wat we hier vanzelfsprekend vinden.' Iryna is betrokken bij de Stichting Oekraïners in Nederland. 'Onze vrijwilligers zijn dag en nacht bezig. Iedereen wil iets doen. Onder de vluchtelingen zijn veel kinderen. In Voorburg was altijd al een Oekraïense weekendschool. Maar nu hebben zich ruim 150 nieuwe kinderen aangemeld. Daar is geen ruimte voor. Er komt zo veel op ons af en het gaat maar door.'

Taal- en tekenles in het Kalhuis

Nicole de Bruijn: 'Mijn zwager heeft een Oekraïense vriendin. Na het begin van de oorlog is haar moeder naar Nederland gekomen. Zij is nu veilig bij de schoonfamilie, maar maakt zich grote zorgen over de mensen die zijn achtergebleven.' Nicole werkt bij wijkcentrum Het Kalhuis van Welzijn Scheveningen. 'Op een dag liep hier onaangekondigd een Oekraïense familie binnen met de vraag of er activiteiten waren. Ze wonen in opvanglocaties in Scheveningen en willen overdag graag iets doen en zich nuttig maken. We zijn begonnen

met gratis tekenles voor Oekraïense kinderen op woensdagmiddag. In de ene ruimte werken de kinderen en in een andere ruimte ontvangen we de ouders. Verder worden taallessen gegeven. Iedereen werkt mee om dit zo snel mogelijk van de grond te krijgen. Vakdocent Els Thijse bood spontaan aan om de kinderen vrijwillig tekenles te geven. We gaan Oekraïners vragen waar ze vooral behoefte aan hebben en kijken of we daar op in kunnen spelen.'

Meer informatie?
welzijnscheveningen.nl

Hulp voor zwangere vrouwen

A nushka Kanhai zamelt kraamartikelen in voor stichting Baby Hope. 'Ik ben vrijwilliger geworden toen ik zwanger was van mijn dochter. Veel artikelen uit het medisch kraampakket worden bij een bevalling niet gebruikt. Wij zamen die in en sturen ze naar ontwikkelingslanden waar een tekort is aan medische kraamartikelen. Meer hygiëne tijdens de bevalling betekent minder complicaties en meer gezonde baby's. Het is verschrikkelijk wat in Oekraïne gebeurt. Ziekenhuizen en zelfs een kraamkliniek werden

gebombardeerd. Veel baby's worden nu ook te vroeg geboren door de stress bij hun moeders. Als je dat allemaal ziet en hoort, wil je iets doen. We kunnen allerlei soorten spullen gebruiken: babyvoeding, pampers, thermische dekens, medicijnen en vooral de inhoud van het kraampakket. Ik werk samen met Inna Borodinova in Leyenburg. Zij zorgt voor het vervoer naar Oekraïne.'

Meer informatie?
stichtingbabyhope.org

Energie uit de wijk challenge VvE Sibergstraat maakt handig stappenplan voor zonnepanelen

Energie op het 't dak

De platte daken van de portiekwoningen in het Bezuidenhout zijn ideaal voor zonnepanelen. VvE's kunnen zo met gemak voorzien in de eigen stroombehoefte. Maar hoe pak je dit aan? Een VvE uit de Sibergstraat heeft een handig stappenplan gemaakt.

Sinds eind 2021 liggen er 35 zonnepanelen op het dak van een dubbel Haags portiek met zes huishoudens aan de Sibergstraat. In de winter leverden ze al voldoende stroom op voor het eigen verbruik. De opbrengst zal in de lente en zomer met meer zonne-uren verder toenemen. En dan te bedenken dat maar de helft van het dak gebruikt wordt. Het laat zien hoe groot de potentie van de platte daken in het Bezuidenhout is. Een groot deel van de wijk kan met zonnestroom zelfvoorzienend worden.

Toen Jeanette Pegels de belangstelling voor zonnepanelen polste in haar VvE bleek dat iedereen wilde meedoen. Die eerste stap was snel gezet. 'We zijn zelf aan de slag gegaan zonder enige ervaring of voorkennis. Op internet vind je eindeloos veel informatie. Het kost heel wat research om daar wegwijs in te raken en om bedrijven te vinden die in staat zijn een installatie voor meerdere huishoudens aan te leggen. Wij hebben onze ervaringen verwerkt in het stappenplan. Als een VvE dit gebruikt, kan het veel sneller gaan.'

Financiële reserves

Een belangrijke stap is de inspectie van het dak. Volgens het Meerjaren Onderhoudsplan zou de dakbedekking nog vijf tot tien jaar meegaan. Dan is het niet handig om er zonnepanelen op te leggen. 'We hebben besloten om het dak aan te pakken en tegelijk zonnepanelen te

Trotse bewoners van de VvE Sibergstraat. 'We konden honderd procent van de lening gebruiken voor de zonnepanelen'.

HENRIËTTE GUEST

Lenen via het Duurzaamheidsfonds

Het duurzaamheidsfonds verstrekt leningen voor kleine VvE's die graag op korte termijn hun gebouw willen onderhouden en verduurzamen. VvE's hebben vaak te weinig geld in kas om deze plannen uit te voeren. Het VvE-fonds maakt het voor VvE's mogelijk om het onderhoud en het verduurzamen te kunnen combineren en betalen. Sinds kort is het voor zowel grote als kleine VvE's mogelijk om honderd procent van de lening te gebruiken voor zonnepanelen.

 Meer informatie?
denhaag.nl/subsidies

installeren,' vertelt bewoner Jesper Stuyling. 'Toen werd het alles bij elkaar een grote investering. Onze VvE had wel financiële reserves, maar niet genoeg.'

Het Duurzaamheidsfonds VvE's Den Haag bracht uitkomst. Het biedt financiering voor onderhoud en/of verduurzaming. Sinds kort is het mogelijk om honderd procent van de lening te gebruiken voor zonnepanelen. Jesper: 'Het fonds heeft gunstige voorwaarden en rekent geen bijkomende afsluitkosten. De aanvraag ging soepel, ook omdat de accountmanager van de gemeente ons goed heeft geholpen bij de voorbereiding.'

Het duurzaamheidsfonds stelt als voorwaarde dat het een actieve VvE betreft met een Meerjaren Duurzaam Onderhoudsplan (MDOP). Is dat er nog niet, dan kan hiervoor bij de gemeente subsidie worden aangevraagd. VvE Sibergstraat heeft € 22.000 geleend en ervoor gekozen

dit in tien jaar af te lossen. Hiervoor is de maandelijkse VvE-bijdrage per huishouden met € 25,- verhoogd. Dat wordt ruimschoots terugverdiend, zeker nu de energieprijzen sterk stijgen.

Energie op 't dak

VvE Sibergstraat was een van de winnaars van de challenge Energie uit de wijk 2021 met het plan Energie op 't dak. Doel is bewoners in het Bezuidenhout enthousiast te maken voor zonnepanelen. De talloze platte daken zijn nu nog grotendeels leeg. VvE's die aan de slag willen, kunnen het stappenplan gebruiken en voor informatie en advies terecht bij de initiatiefgroep Energie op 't Dak. Stuur een e-mail naar meedoen@energieophetdak.nl.

 Meer informatie?
duurzamestad.denhaag.nl/vve

Dakcoaches geven slimme tips voor groen daken en zonnepanelen

■ ■ Wilt u een groen dak aanleggen en kunt u daarbij wel wat advies gebruiken? De Haagse dakcoaches geven de komende weken slimme tips hoe dat aan te pakken. De eerste tip: Maak gebruik van de subsidie groene daken. Een dak dat begroeid is met planten heeft alleen maar voordelen. Het werkt isolerend in de winter en houdt het in de zomer beter koel. De plantjes verlengen de levensduur van het dak, verminderen

omgevingsgeluid, slaan regenwater op en zijn nog fijn voor vogels en insecten ook. Groene daken zijn ook te combineren met zonnepanelen. Dakcoaches zijn vrijwilligers die een opleiding hebben gevolgd over groene- en zonnedaken. Meer tips en hoe u een afspraak kunt maken met een dakcoach vindt u op duurzamestad.denhaag.nl.

 Meer informatie?
duurzamestad.denhaag.nl

Expositie duurzame renovatie en architectuur

■ ■ Een team van studenten van de TU Delft doet mee aan de Solar Decathlon Challenge. Universiteiten van over de hele wereld proberen om de meest duurzame woning te ontwerpen en te bouwen. In samenwerking met de gemeente doen ze mee aan deze wedstrijd. Het Delftse team nam de portiekflats in de wijk De Dreef als vertrekpunt. Bewoners beschrijven de woningen vaak als gehorig en gevoelig voor schimmel. 'Wij zien mogelijkheden om de

woningen comfortabel en energie-arm te maken. En door van de portiekflats galerijflats te maken, creëren we ook meteen meer sociale verbinding. Zo hopen we een oplossing voor de toekomst te bieden', vertelt een van de studenten. Van 19 tot 29 april is er in het Atrium van het stadhuis een expositie met twee maquettes van het project te zien.

 Meer informatie?
duurzamestad.denhaag.nl

Nieuwsbrief Hou van je Huis

■ Wilt u als eerste op de hoogte zijn van het laatste nieuws en mooie acties op het gebied van duurzaam woningonderhoud en energie besparen? Meld u dan aan voor de nieuwsbrief van Hou van je Huis. Zowel huurders als verhuurders, woningeigenaren en VvE's kunnen terecht bij dit informatiepunt van de gemeente.

 Meer informatie?
duurzamestad.denhaag.nl/hou-van-je-huis

Fee in haar muziekstudio. 'Door de verantwoordelijkheid die ik voel ben ik geremd geraakt in mijn eigen ontwikkeling.'

GINO AIKMAN

Fee (29) heeft een leuk licht huis en een poes die steeds bij haar op schoot kruipt. Midden in haar woonkamer staat een compacte muziekstudio. Ze schrijft haar eigen muziek, ze zingt én ze speelt gitaar en piano. Daarnaast zorgt ze al elf jaar voor haar moeder en haar oma.

'Door muziek kan ik de zorg weer aan'

Ik ben er pas sinds kort achter dat muziek mijn roeping is. Ik maakte wel altijd al liedjes en ik zong, maar ik ben daar nooit in gestimuleerd door mijn moeder. Dus ik had niet in de gaten dat dat iets is waar ik mijn beroep van kan maken.'

'Mijn moeder heeft in 2011 een auto-ongeluk gehad. Dat was heel heftig. Ze is met een traumahelikopter naar het ziekenhuis vervoerd en heeft daar een hele tijd in coma gelegen. Ik heb geen contact met mijn vader en de rest van mijn familie dus mijn zusje en ik stonden er ineens alleen voor. Ik heb nog wel een oma, maar die is intussen oud en heeft ook hulp nodig.'

Klein kind

'Mijn moeder heeft aan haar ongeluk problemen met haar geheugen en stemmingswisselingen overgehouden. Ze is in haar gedrag

Gezocht: jonge mantelzorgers

Ben je jonger dan 25 en zorg je voor een familielid zoals een vader, oma of broertje? En heb je 2,5 uur per maand de tijd om als jonge mantelzorgambassadeur advies te geven over wat jonge mantelzorgers nodig hebben? Dan is de gemeente op zoek naar jou. Want als iemand weet wat er nodig is voor jonge mantelzorgers, dan ben jij het. Interesse? Stuur een mail naar Martijn Tillema via martijn.tillema@denhaag.nl of bel hem via 06 11 86 58 94.

Ondersteuning

Op denhaagmantelzorg.nl leest u hoe de gemeente Haagse mantelzorgers ondersteunt en bedankt.

 Meer informatie?
denhaagmantelzorg.nl

nu te vergelijken met een klein kind. Als er iets niet gaat zoals ze dat wil, dan reageert ze ongeremd. Dan krijgt ze een woedeaanval. Net als een peuter. Dat is heel lastig om mee om te gaan. En daarnaast spreekt ze niet goed genoeg meer Nederlands om zelf naar afspraken met specialisten of de huisarts te gaan. Dat is ook zo bij mijn oma. Wij zijn Javaans Surinaams en dan is Nederlands toch de tweede taal voor hen. Ik ben dus vaak hun tolk.'

Alles alleen doen

'Wat ook erg past bij onze cultuur is wantrouwen naar vreemden. Mijn moeder en oma vertrouwen niemand die ze niet kennen. En dat zorgt ervoor dat ik geen hulp kan inschakelen om de zorg een beetje uit handen te nemen. Ze accepteren alleen mijn hulp. Ik heb daardoor heel weinig ruimte voor mijn eigen leven. En dat geeft me het gevoel dat ik er alleen voor sta. Het maakt me soms best eenzaam. Maar dat

komt ook doordat ik het wantrouwen van mijn moeder en oma heb geërfd. Ik durf daardoor niet echt om hulp te vragen. En ik vind stiekem dat ik de zorg beter kan dan bijvoorbeeld mijn zusje omdat ik alles weet en overzie. Ook al denk ik dat zij het prima zou kunnen. Toch vind ik, diep van binnen, dat ik verantwoordelijk ben en alles alleen moet doen.'

Eigen ontwikkeling

'Door de verantwoordelijkheid die ik voel voor mijn moeder en oma ben ik best wel geremd geraakt in mijn eigen ontwikkeling. Ik ben er nu pas achter wat ik met mijn leven zou willen. Ik wil een muziekopleiding gaan doen. En ik heb laatst mijn eerste liedje uitgebracht. Door onze cultuur en door de handicap van mijn moeder kunnen wij binnen het gezin eigenlijk niet praten over onze gevoelens. En daar helpt de muziek me bij. Ik kan mijn emoties van me

afzingen. En dat zorgt ervoor dat ik daarna de zorg weer aankan.'

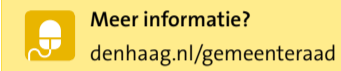
Benieuwd naar de muziek van Fee? Luister op YouTube naar het nummer 'Voor mezelf kiezen' waarin Fee zingt hoe zij mantelzorg ervaart (Zoek op Fee Felicia). Op www.denhaagmantelzorg.nl is een videoportret te zien van Fee.

“
Ik ben er nu pas achter wat ik met mijn leven zou willen
”

Dit is uw nieuwe gemeenteraad

Op woensdag 16 maart koos Den Haag een nieuwe gemeenteraad voor de periode 2022 tot 2026. De nieuwe raad bestaat uit dertien fracties. Op deze pagina's vertellen de fractievoorzitters wat hun partij de komende vier jaar wil gaan betekenen voor de inwoners van Den Haag.

 Meer informatie?
denhaag.nl/gemeenteraad

Martijn Balster:
Een eerlijke stad
eerlijk Haags

De PvdA knokt de komende vier jaar keihard voor een eerlijk Den Haag. Dat betekent een stad waarin iedereen een betaalbaar huis kan vinden en fijn kan wonen. Daarom blijven we investeren in nieuwe, betaalbare huizen en knappen we slechte huizen op. Fijn wonen betekent ook een schone stoep. Dus laten we de komende jaren meer afval ophalen, straten schoonhouden en communiceren met bewoners over hoe afval kwijt te kunnen. Ook is een eerlijk Den Haag een stad waarin elk kind de beste meester of juf voor de klas heeft. Daarom pakken we het lerarentekort aan door leraren in kwetsbare wijken, waar het tekort het hoogst is, een bonus en voorrang te geven op een huis. Werken aan een eerlijk Den Haag betekent bovendien dat iedereen zijn huis kan verduurzamen, ook als je rood staat. En dat iedereen een baan en de zorg krijgt die hij of zij verdient. Daar knokt de Haagse PvdA voor, samen met jou.

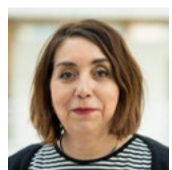
Hilbert Bredemeijer:
Thuis in
Den Haag

Het CDA Den Haag gaat aan de slag voor een stad waar u zich thuis kunt blijven voelen. Wij willen een leefbare, fatsoenlijke en betrokken stad. Concreet betekent een leefbare stad meer groen, betaalbare woningen en een sterke Haagse economie. Ook willen we Den Haag bereikbaar houden met auto, OV en fiets. In een fatsoenlijke stad leven mensen niet in eenzaamheid, maar in saamhorigheid en delen we waarden en normen. We zetten ons in voor een veilig Den Haag, met gezonde overheidsfinanciën, lage lasten en goed onderwijs voor elk kind. In een betrokken stad vormen gezinnen, (sport)verenigingen en wijkorganisaties de hoeksteen van onze Haagse samenleving. De zorg is geen markt maar mensenwerk, en de gemeentelijke overheid is er voor de Hagenaars en Hagenezen en niet andersom. We gaan samen met u aan de slag voor een Den Haag waar u zich thuis kunt blijven voelen.

Nur Icar:
Den Haag,
dat telt

DENK zal iedere dag strijden voor gelijke kansen voor alle inwoners van onze stad. DENK staat dan ook voor een gemeente die meer investeert in de bestrijding van discriminatie: van preventie tot aan straf. We willen een wethouder die een integraal plan maakt tegen discriminatie met een afrekenbaar colleegetarget om discriminatie uit te bannen. Tevens wil DENK met prioriteit een islamitische begraafplaats binnen de Haagse gemeentegrenzen realiseren met eeuwigdurende grafurust. Het voeren van een 40-40-20 woonbeleid is van essentieel belang, waarbij de voorraad aan te bouwen woningen moet bestaan uit 40% sociale huurwoningen, 40% middelduur en 20% duur segment. Tot slot willen we de erbarmelijke situatie van arbeidsmigranten verbeteren. Het menselijke maat krijgt een belangrijke plek in het beleid van de stad.

Fatima Faid:
Luister naar
de stad

De Haagse Stads- partij blijft ook de komende vier jaar opkomen voor de inwoners van Den Haag. Dat doen we niet alleen voor de meer dan 6300 mensen die op ons hebben gestemd. De hele stad kan op ons rekenen. Of het nu om onder advisering, bomen, fietsen, racisme, afvalbakgezeik, etnisch profileren, zorg en wmo of de wooncrisis gaat. Wij willen dat de gemeente dit altijd samen met de bewoners oppakt. We zien nog teveel dat de belangen van bedrijven, project-ontwikkelaars en de gemeente voorrang hebben boven de belangen van de inwoners. Dus blijf ons mailen en bellen. We komen langs.

Richard de Mos:
Lage opkomst
is wake-up call

De opkomst bij de gemeenteraadsverkiezing was met 43% historisch laag. Veel gehoorde redenen: geen interesse in de politiek, geen vertrouwen in de politiek of mijn stem doet er niet toe. En dat sentiment begrijp ik. Zeker als er partijen zijn die andere partijen uitsluiten en daarbij de verkiezingsuitslag negeren. Mijn oproep aan alle partijen in de Haagse gemeenteraad is om de stem van de kiezer wél te horen en daarmee te voorkomen dat er in 2026 nog meer mensen thuisblijven. Dat kan door als partijen wél met elkaar te gaan praten, door wél bereid te zijn om samen te werken, door wél het belang van de stad en de kiezer voorop te zetten. Dus kom maar op met een stabiel en ambitieus college dat recht doet aan de verkiezingsuitslag.

Robert van Asten:
Kansrijk, groen en
veilig Den Haag

Kansrijk, groen en veilig: daarvoor gaan we ons hard maken met een D66-fractie van acht raadsleden sterk. Natuurlijk willen we dat het nieuwe college zich daar ook hard voor maakt. Een college dat betrouwbaar, verantwoord en integer is. Iedereen in Den Haag heeft recht op gelijke kansen: een gelijke kans op school, werk en een woning. Daarom zetten wij vol in op het bouwen van betaalbare woningen, juist voor starters en studenten. D66 wil dat Den Haag klimaatneutraal wordt in 2030. Daar gaan we voor zorgen door woningen beter te isoleren en door van het gas af te gaan. We pakken vaker de fiets en het OV. En op straat geven we minder ruimte aan blik en meer ruimte aan mensen en aan bomen. De internationale stad van vrede en recht moet zijn naam eer aan doen. Intimidatie op straat is onacceptabel. We doen er alles aan dat aan te pakken. Corruptie en criminele ondermijning heeft geen plek in onze stad.

Anne Mulder:
Voor een veilig en
vrij Den Haag

De basis op orde, dáár gaat de Haagse VVD aan werken. Hagenaars moeten op elk moment van de dag veilig over straat kunnen lopen en onze kinderen moeten in een groene en schone buurt kunnen spelen. Daarom pakken we het zwerfafval op straat grondig aan, want een fijne wijk is een schone wijk. Daarnaast zorgen we ervoor dat er ruimte blijft voor de auto, terwijl we tegelijkertijd werken aan ondergrondse parkeergarages, zodat er meer groen komt op straat. We gaan werken aan een nóg mooiere stad, waar in de toekomst ruimte blijft voor starters, gezinnen en ouderen. We bouwen huizen die passen in de wijk en zorgen ervoor dat onze agenten, verplegers en docenten voorrang krijgen op een woning. Op deze manier maken we Den Haag nog beter, zodat elke Hagenaar veilig en vrij kan leven.

Mariëlle Vavier:
Groen, gelijk en
kansrijk Den Haag

Met uw steun werkt GroenLinks ook de komende vier jaren vol energie aan een eerlijke aanpak van de klimaatcrisis. We investeren in isolatie en zonnepanelen en helpen Hagenaars die hun energierekening niet kunnen betalen. Iedereen moet betaalbaar en duurzaam kunnen wonen. We maken werk van groene en leefbare wijken met meer bomen, schone lucht, ruimte voor fietsen, lopen en spelen en groen dat goed is onderhouden. Afval willen we vaker en op meer plekken laten ophalen. GroenLinks wil bewoners mee laten beslissen over het beleid van de gemeente en meer ruimte voor bewonersinitiatieven. We bieden hulp aan mensen in armoede of schulden en behandelen Hagenaars zonder werk op een menselijke manier. GroenLinks strijdt onvermoeibaar voor kansgelijkheid voor iedereen, waar je wieg ook heeft gestaan. Den Haag moet weer gaan bruisen dankzij meer kunst en cultuur overal in de stad waar iedereen aan mee kan doen.

Robert Barker:
Den Haag
kan groener

Als vijfde partij van Den Haag zet de Partij voor de Dieren zich in voor vergroening. Zo willen we meer ruimte voor de natuur. Waar auto's staan kunnen geen kinderen spelen, waar tegels liggen kunnen geen bloemen bloeien en in gekapte bomen kunnen geen vogels leven. De Partij voor de Dieren wil dat Den Haag een fijne plek is om te wonen voor mens en dier. Hier zorgen we samen voor door te investeren in het vergroenen van pleinen en daken en door te stoppen met grootschalige bomenkap. Ook gaan we slecht geïsoleerde huizen verduurzamen, leggen we de daken vol zonnepanelen en pakken we slechte verhuurders aan. Op die manier dragen we bij aan het tegengaan van klimaatverandering. De Partij voor de Dieren wil zo bijdragen aan een betere wereld, beginnend in Den Haag.

Lesley Arp:
Sociaal en
strijdbaar

Door de hoge gasprijzen krijgen bewoners van slecht geïsoleerde woningen het nog zwaarder te verduren. Minima die hiervoor al nauwelijks konden rondkomen, maar door de hogere energierekening kopje onder dreigen te gaan verdienen nu alle steun. De SP wist het afgelopen jaar met succes een actieplan om energiearmoede aan te pakken door de gemeenteraad te krijgen. Het is hoog tijd dat een nieuw college deze plannen omzet in actie. Ook wil de SP dat er niet langer wordt bezuinigd op kwetsbare inwoners. Wij blijven ons inzetten voor jeugd- en thuiszorg die op basis van samenwerking in plaats van concurrentie.

Sebastian Kruis:
De middenklasse
beschermen

De verkiezingscampagne maakte duidelijk dat de establishment partijen leven in een andere werkelijkheid. Ze willen belastingen verhogen in plaats van verlagen terwijl de enorme prijsstijgingen mensen nu al keihard raken in de portemonnee. Hun prioriteiten zorgen voor uw financiële ellende. Veel werkenden, die nergens voor gecompenseerd worden, belanden in de armoede. Ons kompas staat afgesteld op de middenklasse en daarom lanceren we een koopkracht-offensief, want als wij het niet doen doet niemand het.

Judith Klokkenburg:
Samen recht doen
aan Den Haag

Dank voor uw stem op de ChristenUnie/SGP. We gaan de komende vier jaar met veel energie recht doen aan de inwoners van Den Haag. We blijven ons inzetten voor een dienstbare overheid, dichtbij mensen. Waar je op een stadsdeelkantoor geholpen kunt worden en snel je paspoort of rijbewijs kunt ophalen. We zetten ons in voor voldoende betaalbare woningen, het tegengaan van energiearmoede en het vergroenen van de stad. We doen recht aan mensen in de knel: mensen die leven in armoede, te maken hebben met schulden of werken in de prostitutie. We geven een stem aan mensen die niet gehoord worden in de politiek. Onze inzet blijven volgen de komende jaren? Neem dan regelmatig een kijkje op denhaag.christenunie.nl. Zorgen over de stad of ideeën hoe het beter kan? Mail ons: christenunie-sgp@denhaag.nl.

Gideon van Meijeren:
Vrede of onvrede?
Recht of onrecht?

We leven in een overgang naar een nieuw tijdperk. Een internationale elite doet er alles aan om nog meer macht en controle naar zich toe te trekken. Normale burgers zijn de dupe en raken steeds meer vrijheden en grondrechten kwijt. Den Haag zou een stad van vrede en recht moeten zijn, maar dat is het nu niet. De gemeente steunt openlijk de uitrol van de globalistische SDG-agenda van de VN over Den Haag en werkt actief mee aan het onrechtmatig afpakken van vrijheden van de eigen bevolking. Forum voor Democratie gaat deze schandalen uitvoerig in kaart brengen en aan de kaak stellen. Wij zeggen altijd waar het op staat, zonder blad voor de mond te nemen. En wij schetsen een hoopvol alternatief voor een vrije, democratische samenleving. FVD organiseert regelmatig events, om u te ontmoeten. Volg ons op social media om altijd op de hoogte te blijven.

Beleef de lente in de **Japanse Tuin**

27 APR In de lente bloeien alle azalea's, rhododendrons en sierkersen in de Japanse Tuin. Voor het eerst sinds het begin van de coronapandemie kan iedereen daar weer volop van genieten. Van 27 april tot en met 6 juni is de tuin dagelijks van 10.00 tot 22.00 uur open voor

publiek. Wilt u de tuin bezoeken? De Japanse Tuin ligt in het midden van landgoed Clingendael. Er mogen maximaal 100 mensen in de tuin. De toegang is gratis.

 Meer informatie?
denhaag.nl/japansetuin
hethaagsegroen.nl

In de lente bloeien de azalea's, rhododendrons en sierkersen. JURRIAN BROBBEL

Herdenkingen in Den Haag

4 MEI Op woensdag 4 mei worden op verschillende plekken in Den Haag de slachtoffers van de Tweede Wereldoorlog herdacht. Ook op andere dagen zijn er herdenkingen. Zoals de Jom Hasjoa herdenking op 24 april. Dan worden de 6 miljoen Joden herdacht die tijdens de Tweede Wereldoorlog zijn

vermoord. Op 8 mei wordt de bevrijding van Den Haag door de Prinses Irenebrigade herdacht. En op 10 mei is de herdenking van de Slag om Ypenburg.

 Meer informatie?
denhaag.nl/herdenkingen
denhaag.com/den-haag-herdenkt

Herdenking op 4 mei op het Tesselseplein.

VALERIE KUYPERS

Eco Expeditie: ontdek de Haagse stadsnatuur

Ook midden in de stad leven bijzondere dieren. Tijdens de Eco Expeditie ontdek je al wandelend deze Haagse stadsnatuur. Op tien punten in het centrum van Den Haag liggen kleurrijke stoeptegels met een QR-code erop. Als je de QR-code scant, krijg je meer informatie in de vorm van

foto's, video's of audiobberichten. Daarmee leer je van alles over bijvoorbeeld vlermuizen, bomen die verhuizen en een beschermd vogelsoort die in midden in de stad leeft.

 Meer informatie?
hethaagsegroen.nl

De Haagse popgroep Gruppo Sportivo is 5 mei te zien op het Malieveld.

Bevrijdingsfestival en Haagse Vrijheidsweken

5 MEI Op donderdag 5 mei viert Den Haag de vrijheid met het Bevrijdingsfestival op het Malieveld. Het festival is gratis toegankelijk en duurt van 12.00 tot 23.00 uur. Er zijn optredens van onder andere de Ambassadeur van de Vrijheid Fresku, de Haagse popgroep Gruppo Sportivo, de Britse soulzangeres Anna-Rose Clayton, de reggaeband Rootsriders en rappers als Babs, Ashafar, Zefania en Numidia. Het Haagse dj-duo Blasterjaxx sluit het festival af. Naast muziek is er stand up-comedy met Boozy, Karel Kanits en Paula Udondek, een Vrijheidscollege van Edson da Graça, jonge

dichters over vrijheid en een ontmoeting met vluchtelingen uit Oekraïne. Nieuw dit jaar is de HI The Hague Student Area. In aanloop naar het Bevrijdingsfestival zijn de Haagse Vrijheidsweken. Van 15 april t/m 10 mei zijn er ruim honderd activiteiten in de stad zoals exposities, lezingen, films, herdenkingen, theatervoorstellingen, concerten, wandelingen en rondvaarten. Den Haag doet dit jaar voor het eerst mee met de Vrijheidsmaaltijden.

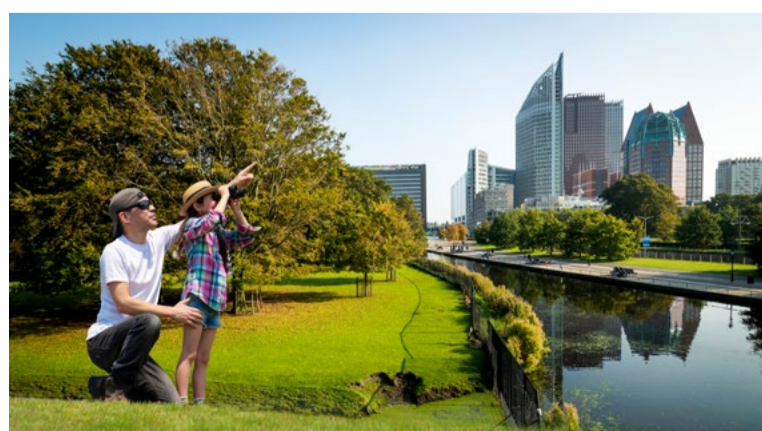
 Meer informatie?
bevrijdingsfestivaldenhaag.nl
haagsevrijheidsdagen.nl

Koningsnacht en Koningsdag

26 APR Vrijdagavond 26 april is het festival The Live I live. Van 19.00 tot 1.00 uur zijn er ruim zestig live-acts te zien op de buitenpodia in de Haagse binnenstad. De toegang is gratis. Kom bij voorkeur met het openbaar vervoer of de fiets en zet je fiets in een van de gratis bewaakte

stallingen. Ook op Koningsdag er van alles te beleven in Den Haag zoals vrijmarkten en kermis op het Malieveld en op de Frederik Hendriksaan.

 Meer informatie?
thelifeilive.nl

Ook midden in de stad leven bijzondere dieren.

Topconferentie voor jonge leiders

Schuilt er een leider in jou? En wil je graag werken aan een betere, rechtvaardige en veilige wereld? Meld je dan aan voor de jongeren-topconferentie Nederland Maakt Impact van 20 tot en met 22 mei in de Fokker Terminal (Den Haag). De gemeente stelt zestig tickets beschikbaar voor jongeren van 18 tot 30 jaar die wonen, werken of studeren in Den Haag. Aanmelden kan tot 29 april.

 Meer informatie?
tinyurl.com/54ryneee

Afval: vroeger, nu en straks

20 APR Zolang de mens bestaat, is er afval. Archeologen vinden tijdens opgravingen in Den Haag afval van soms wel 5.500 jaar geleden. De tentoonstelling 'Afval: vroeger, nu en straks' neemt u mee op een reis door de tijd. Hoe ging men vroeger om met afval? Hoe doen we het nu? En welke mogelijkheden zijn er voor een (bijna) afvalvrije toekomst? De tentoonstelling is van 20 april tot en met 18 mei te zien in het Atrium van het stadhuis.

 Meer informatie?
archeologie.denhaag.nl

Voorrondes NK Stoepranden

21 APR Donderdag 21 april is de aftrap van de Haagse voorrondes van het NK Stoepranden tijdens de Invictus Games in het Zuiderpark. Van 14.30 tot 19.00 uur is iedereen van 6 tot 100 jaar welkom om mee te doen. Deelname is gratis en aanmelden niet nodig. Van 22 april tot 8 juni zijn er voorrondes op de stadsboerderijen en de playgrounds. Op 15 juni is de Haagse finale bij de Sportcampus in het Zuiderpark. De winnaar mag naar de landelijke finale in Arnhem.

 Meer informatie?
denhaag.nl/actueel